

POSTANOWIENIE

Dnia 10 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z wniosku M. G.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w P.
o zasiłek chorobowy i macierzyński i ich zwrot,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 10 grudnia 2020 r.,
skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od wyroku Sądu Okręgowego w P.
z dnia 28 stycznia 2019 r., sygn. akt VII Ua (...),

- I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- II. zasądza od odwołującej się na rzecz organu rentowego 240 zł (dwieście czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 28 stycznia 2019 r. Sąd Okręgowy w P. oddalił apelację odwołującej M. G. od wyroku Sądu Rejonowego w P. z dnia 2 marca 2018 r. w sprawie przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddział w P. o zasiłek chorobowy i macierzyński i ich zwrot.

Sąd Okręgowy zauważył, że odwołująca nie kwestionowała w apelacji ustalonego przez Sąd Rejonowy stanu faktycznego, w szczególności ustaleń co do tego, że umowa zawarta przez odwołującą miała charakter pozorny, a strony od początku zawarcia umowy z dnia 15 września 2011 r. nie chciały nawiązać stosunku pracy. Przyznając w istocie tę okoliczność, odwołująca podważyła

zaskarżoną decyzję opierając się wyłącznie na nieprawidłowym (w jej ocenie) sprostowaniu decyzji ZUS z dnia 13 grudnia 2012 r. Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że dokonane przez organ rentowy postanowieniem z dnia 21 czerwca 2017 r. sprostowanie decyzji było dopuszczalne i w pełni uzasadnione i doprowadziło do wyeliminowania oczywistej omyłki pisarskiej zawartej w sentencji decyzji z 13 grudnia 2012 r. Postanowienie to nie ingerowało w merytoryczną treść prostowanej decyzji i nie zmieniało „zasadniczo” wynikającego z niej uprzednio rozstrzygnięcia. Dokonane sprostowanie wyeliminowało logiczną sprzeczność zawartą w sentencji sprostowanej decyzji. W związku z niekwestionowanym faktem, że ubezpieczona była zatrudniona u wymienionego w sentencji płatnika składek od 15 września 2011 r. (wynikającym również z uzasadnienia sprostowanej decyzji), oznacza to wyeliminowanie pomyłki pisarskiej w zakresie daty, od której M. G. podlegała ubezpieczeniom społecznym u płatnika.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu przepisów prawa materialnego: art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z art. 113 § 1 k.p.a.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność. Wskazała, że w następstwie dokonanego sprostowania doszło do ewidentnej ingerencji w merytoryczną treść prostowanej decyzji poprzez wydłużenie o jeden rok okresu wyłączenia odwołującej M. G. z obowiązku ubezpieczeń społecznych, co z kolei prowadziło do pozbawienia jej prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego (zasiłek chorobowy, zasiłek macierzyński) za ten właśnie okres. W konsekwencji powyższego nastąpiło jawne i oczywiste pogwałcenie dwóch zasadniczych dyrektyw prawidłowego stosowania art. 113 § 1 k.p.a., to jest zakazu zmieniania merytorycznej treści prostowanej decyzji oraz zakazu *reformationis in peius*. Uchybienia tego nie dopuścił się wprost Sąd Okręgowy w P., lecz Zakład Ubezpieczeń Społecznych, wydając postanowienie z dnia 21 czerwca 2017 r. Sąd drugiej instancji „przejął” jednak na siebie skutki tego uchybienia, uznając legalność wskazanego postanowienia i biorąc je za podstawę wydanego przez siebie wyroku.

Skarżąca podkreśliła, że sama decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 13 grudnia 2012 r. nie mogła podlegać kontroli sądu rozpoznającego niniejszą sprawę - albowiem kontrolę tą przeprowadził już Sąd Okręgowy w P. jako Sąd pierwszej instancji (wyrok z dnia 29 maja 2015 r., VIII U (...)) oraz Sąd Apelacyjny w (...) jako Sąd drugiej instancji (wyrok z dnia 27 października 2016 r., III AUa (...)). Natomiast sprostowanie tej decyzji, dokonane postanowieniem z dnia 21 czerwca 2017 r., kontroli takiej nie podlegało. Równocześnie zauważyła, że treść decyzji z dnia 13 grudnia 2012 r. miała fundamentalne znaczenie dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, albowiem pozbawienie określonej osoby prawa do świadczeń z zakresu ubezpieczeń społecznych (co nastąpiło w zaskarżonej decyzji z dnia 24 kwietnia 2017 r.) wymagało uprzedniego ustalenia wyłączenia tej osoby z obowiązkowych ubezpieczeń społecznych. Tym samym pomiędzy decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 24 kwietnia 2017 r. a decyzją z dnia 13 grudnia 2012 r. istniał związek o charakterze prejudycjalnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Zarzut oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jest chybiony. Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym, polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). Chodzi zatem o taką sytuację, gdy nie tylko zgłoszony

zarzut jest słuszny, ale także stwierdzona nieprawidłowość jest tego rodzaju, że powoduje jaskrawą wadliwość zaskarżonego orzeczenia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 13 kwietnia 2016 r., V CSK 622/15, LEX nr 2057365).

W ocenie Sądu Najwyższego w rozpoznawanej sprawie taka okoliczność nie miała miejsca. Zgodnie z art. 113 § 1 k.p.a. organ administracji publicznej może z urzędu lub na żądanie strony prostować w drodze postanowienia błędy pisarskie i rachunkowe oraz inne oczywiste omyłki w wydanych przez ten organ decyzjach. Wprawdzie przepis ten nie zawiera definicji legalnej oczywistej omyłki, ale już z samego potocznego rozumienia tego pojęcia wynika, że chodzi w nim o błąd pisarski lub rachunkowy albo inny błąd, lecz zawsze dostrzegalny "na pierwszy rzut oka", ewidentny, łatwo zauważalny i nie wymagający dodatkowych zabiegów myślowych, obliczeń czy ustaleń. W tym trybie nie można natomiast dokonywać merytorycznej korekty rozstrzygnięć (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 29 listopada 2019 r., II OSK 2800/18). Oczywistość błędu pisarskiego, rachunkowego czy też innego, wynikać powinna bądź z natury samego błędu, bądź z porównania rozstrzygnięcia z uzasadnieniem, z treścią wniosku czy też innymi okolicznościami. Oczywista omyłka w rozumieniu wyżej wymienionego przepisu to widoczne, niezgodne z zamierzonym, niewłaściwe użycie wyrazu, widocznie mylna pisownia czy też opuszczenie jakiegoś wyrazu (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 25 września 2019 r., II OSK 2250/18, LEX nr 2744921.). Omyłka pisarska to między innymi widoczne, wbrew zamierzeniu organu, użycie niewłaściwe daty (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 30 września 2008 r., I OSK 1502/07, LEX nr 516777).

Z ustaleń poczynionych przez Sąd Okręgowy, którymi Sąd Najwyższy jest związany, wynika że w decyzji z dnia 13 grudnia 2012 r. jednoznacznie wskazano datę powstania obowiązku ubezpieczeń — „15 września 2011 r.”, odniesiono się do zgłoszenia odwołującej jako pracownika — „13 października 2011 r.”, wskazano, że „od dnia 9 listopada 2011 r. do dnia 11 grudnia 2011 r. Pani G. otrzymywała wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy finansowane ze środków pracodawcy, natomiast od dnia 12 grudnia 2011 r. do dnia 30 kwietnia 2012 r. otrzymywała zasiłek chorobowy z ubezpieczenia chorobowego”, stwierdzono

również, że „Umowa o pracę pomiędzy Panią M. G. a płatnikiem E. Sp. z o.o. zawarta została w dniu 15 września 2011 r.”. Następnie przeanalizowano czynności wykonywane przez odwołującą, co doprowadziło organ do wniosku, że „z uwagi na fakt, że w okresie od dnia 15 września 2011 r. zatrudnienia przez firmę E. Sp. z o.o. istniały okoliczności wyłączające obowiązek ubezpieczeń społecznych z tytułu wykonywania umowy zlecenia, brak jest podstaw prawnych do ustalenia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych okresu podlegania ubezpieczeniom społecznym z powyższego tytułu” (s. 8 decyzji). Sąd Okręgowy zauważył ponadto, że zakres czasowy decyzji nie budził wątpliwości także samej odwołującej, która wskazywała na dzień 15 września 2011 r. zarówno w odwołaniu, jak i apelacji wniesionej od tamtej decyzji (sprawa VIII U (...)).

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 k.p.c. i art. 99 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.